The Oldest and Most Popular Slovene Newspaper in United States of America.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Najstarejši in najbolj priljubljen slovenski list v Združenih Državah Ameriških.

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod—za pravico in resnico—od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH

(Official Organ of four Slovene Organizations)

ŠTEV. (No.) 155 — CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 11, AVGUSTA — THURSDAY, AUGUST 11, 1392 — LETNIK (VOL.) XLI

Kanada rešuje brezposelnost-Značilen Stimsonov govor

MESTNEMU BREZPOSELNEMU PREBIVALSTVU DAJE KANADSKA VLADA NA RAZPOLAGO ZEMLJO ZA OBDELOVANJE. — IZBIRAJO PA SE LE TISTI, KI IMAJO ZMOŽNOST ALI VSAJ VESELJE DO TEGA DELA.

Ottawa, Ont., Kanada. — Na tukajšnji britanski imperijalni konferenci je kanadska vlada objavila način, kako zatira v svoji deželi brezposelnost in daje možnost, da se morejo preživljati tisti, katere je industrijska kriza spravila ob zaslužek. Pomoč obstoji v tem, da se mestni delavci zainteresirajo v farmarsko življenje.

Kot se je izjavil delavski minister Gordon, je ta načrt pokazal že lepe uspehe, dasi se ga je pričelo izvajati šele letos v mesecu maju. Upa, da bo porabila vlada v podporo načrta letos svoto 50 milijonov dolarjev.

Vladna metoda gre za tem, da se pomaga brezposelnemu mestnemu prebivalstvu, ki se razume na farmarsko delo, ali pa ima vsaj veselje do njega, da se naseli na male farme, kjer se bo lahko zadovoljivo preživljalo. Prvi klic je veljal tistim, ki imajo še nekaj prihrankov, a jim grozi pomanjkanje, ko jih bodo porabili. — Do zdaj se je te vrste prebivalstvu pomagalo brez kake federalne podpore in odzvalo se je klicu kakih sedem tisoč družin ali 35,000 oseb.

Dalje se pomaga pa tudi tistim, katerih sredstva so že popolnoma izčrpana. Kanada ima še veliko množino neobdelane zemlje. Ta pripada ali vladi ali pa posameznim provincam oziroma okrajem, ki so si jo pridobili vsled neplačanih davkov. Na to zemljo se pošiljajo brezposelni. Vendar so pri tem oblasti pazljive, da v resnici le tiste pošljejo na farme, ki so zmožni za to delo. Zato prepusti vlada izbiranje posameznim provincam oziroma mestom, ki morajo za vsakega bodočega naseljenca na farmo plačati nekako varščino $200. Na ta način se prisilijo te nižje oblasti, da so previdne in da izberejo v resnici le tiste, pri katerih ni nevarnosti, da bi bila varščina izgubljena.

Kakor omenjeno, načrt rodi lepe sadove in provincijalne oblasti vneto podpirajo federalno vlado pri izvajanju.

—o—

ČEHI NAVDUŠENO SPREJEMAJO CERMAKA

Praga, Čehoslovaška. — Kakor kaže, chicaški župan Cermak ne bo imel na svojih evropskih počitnicah dosti oddiha. Kamorkoli namreč pride, ga čaka slovesen sprejem in vabil od raznih mest, da jih obišče, je prejel toliko, da bi moral znatno podaljšati svoje počitnice, ako bi hotel vsem ugoditi. V ponedeljek se je odzval vabilu češke prestolice, Prage. Vsi mestni veljaki, katerim se je pridružil tudi minister za trgovino, so se peljali pol pota proti Karlovim varom Cermaku naproti in ga nato peljali v slovesnem sprevodu v mesto. Zvečer je Cermak nato govoril po radio, v katerem je proslavljal mesto Chicago, češ, da ni tako "broke" in tudi ne tako zločinsko, kakor se v inozemstvu naglaša. Povedal je Čehom tudi, da je Chicago drugo največje češko mesto na svetu, češ, da ga samo Praga prekaša po številu češkega prebivalstva.

JAPONCI VZNEMIRJENI

Kelloggov pakt zadosti obsežen, da se nanj lahko sklicujejo države v vseh slučajih vojne nevarnosti.

—o—

Washington, D. C. — Pred odborom za tujezemske odnošaje v New Yorku je državni tajnik Stimson imel pretekli ponedeljek govor, ki je v živo zadel Japonsko in jo vsled tega tudi zelo razburil. Kajti nanašal se je v prvi vrsti na dogodke na Daljnjem vzhodu.

Stimson je izrazil mnenje, da ni potrebno, da bi se med državami sklepale še posebne pogodbe za ohranitev miru, češ, da že obsbtoji ta pogodba, ki jo je tudi podpisal celi svet, namreč Briand - Kelloggov mirovni pakt, v katerem je obseženo vse. V njem se obsoja vojna in se žigosa kot nelegalno sredstvo za dosego ciljev. Ta pakt pa ni samo neobvezna obljuba, marveč trdna pogodba, ki bolj drži kakor vse pogodbe, sklenjene med državniki, kajti ni je odobrila samo skupina oseb, marveč odobrava jo celokupno javno mnenje sveta.

Edina izjema, ko sme kaka država pričeti vojno, je samoobramba, pravi Stimson. Isto javno mnenje, ki je odobrilo pakt, pa tudi hitro razkrinka vsakogar, ki bi skušal pod krinko samoobrambe pričeti izvajati svojo imperijalistično politiko.

Stimsonov govor se smatra značilnim zlasti v sedanjem času. V Mandžuriji se namreč mudi posebna mednarodna komisija, ki preiskuje, kdo je kriv spopada med Japonci in Kitajci. Ako bo ta komisija izjavila, da je bila Japonska prva, ki je napadala, se bodo morale Zed. države, kakor tudi Liga narodov, čutiti prisiljene, da glasom Kelloggovega pakta podvzamejo diplomatske ukrepe, da zavarujejo kitajske interese.

—o—

NOVE DOLOČBE GLEDE BIRME

Vatikan. — Pretekli ponedeljek je kongregacija za zakramente izdala katoliškemu svetu nove določbe glede birme. Po teh določbah bo moral prejeti otrok prej birmo, kakor pa prvo obhajilo. Birman pa ne sme biti otrok prej, predno ne dopolni sedmega leta starosti. S to oddredbo hoče Vatikan upostaviti običaje, ki so vladali v prvih časih krščanstva.

ŽELEZNA PEST V PRUSIJI

Slika kaže oddelek nemškega vojaštva, ki je prevzelo oblast nad policijskim ravnateljstvom v Berlinu, ko je bila nekaj dni pred volitvami proglašena v Prusiji vojaška diktatura vsled množečih se političnih spopadov in pobojev.

TAJINSTVEN GENERAL

Neznano, kje se skriva kitajski general Ma.

—o—

Tokio, Japonska. — Kaj se je zgodilo z generalom Ma Čan-šanom, ki je bil glavni vodja kitajskih uporniških čet v bojih proti Japoncem v Mandžuriji? Ali je še živ, ali je mrtev? To je vprašanje, s katerim si belijo Japonci glavo. Že trikrat je bilo namreč s popolno gotovostjo objavljeno, da je general padel v bitki. — Dočim je dvakrat zopet "oživel", se tretje poročilo o smrti niti ne zanika niti ne potrjuje. Po bitki, v kateri so dejali, da je padel ta general, se njegovega trupla ni našlo; istotako pa se tudi ni nič več slišalo o njem. Domneva se, da kuje general kake tajne naklepe in da namenoma drži svet v prepričanju, da je mrtev.

—o—

ILEANA PRIČAKUJE ŠTORKLJE

Mödling, Avstrija. — Rumunska princezinja Ileana, ki se je preteklo leto poročila s habsburškim nadvojvodom Antonom, pričakuje v neki tukajšnji vili, kjer stanuje, da jo bo v kratkem obiskala štorklja. Ob svoji strani ima dve kraljici, namreč svojo mater, rumunsko kraljico-vdovo Marijo, in svojo sestro, jugoslovansko kraljico Marijo. Vila, kjer stanuje Ileana, je last nemškega častnika Zwilling kar pomeni slovensko dvojčki.

—o—

USODNA EKSPLOZIJA

Chicago, Ill. — Strahovita eksplozija je skoraj popolnoma razdejala pretekli ponedeljek zvečer restavrant na 935 No. State St. in pretresla hiše daleč naokrog. Ena oseba, namreč lastnik restavranta, je bila ubita in devet bolj ali manj poškodovanih. Nekatere od njih je pritisk dobesedno vrgel iz poslopja na cesto. Drugi, ki so bili ranjeni, so stali pred poslopjem. Eksplozija je nastala, kakor se je ugotovilo, vsled plina, ki je iz cevi v kleti uhajal in se tamkaj nabral ter vnel.

KRIŽEM SVETA

— Šangaj, Kitajska. — Po celi osrednji Kitajski vlada zadnje dni strahovita vročina. Med inšpekcijo garnizije v mestu Hankowu je omedlelo in umrlo od solnčarice 14 vojakov.

— Tallin, Estonija. — Tukajšnja vlada objavlja, da je stopila z Ameriko v pogajanja, da se ji odloži plačilo obresti kakor tudi glavnice na znesek, ki ga dolguje Ameriki. Zadolžila se je ta država tekom svoje vojne za neodvisnost.

— Buenos Aires, Argentina. — V provinci Torrientes je divjal preteklo nedeljo strahovit orkan, tekom katerega ste bili dve osebi ubiti, dvajset ranjenih in povzročena je bila ogromna škoda na materijalu.

— London, Anglija. — Avstralski letalec J. A. Mollison, ki se je pred kratkim oženil s slavno letalko Amy Johnson, se pripravlja na polet preko Atlantika, ki ga bo pričel ob prvem ugodnem vremenu.

—o—

SEIPEL UMRL KOT REVEN MOŽ

Dunaj, Avstrija. — Kljub visokemu položaju, ki ga je zavzemal Msgr. Ignaz Seipel skoraj celi čas po vojni v svoji državi Avstriji, v kateri je bil svoječasno tudi kancler, si ni ta mož nabral nikakega bogastva. Cela njegova zapuščina obstoji iz knjižnice nabožnih, ekonomskih in političnih knjig in par malenkosti. V svoji oporoki, katero je pred smrtjo lastnoročno spisal, je vse to zapustil jezuitskemu redu, katerega član je bil pokojni.

—o—

ZA BEATIFIKACIJO INDIJANKE

Vatikan. — Tukajšnji list Osservatore Romano se v ponedeljkovi izdaji obširno bavi s popisom življenja ameriške Indijanke Katarine Takakwitha, ki je umrla leta 1680 in je zdaj kandidatinja za proglasitev blaženim. List pravi, da so v prošnji za to proglasitev navedeni tako očitni in popolni dokazi o njeni svetosti, kakor v malokaterem slučaju.

DRASTIČNE ODREDBE

Smrtna kazen v Nemčiji za teroristične čine.

—o—

Berlin, Nemčija. — V Nemčiji je uveljavljena od vlade naredba, ki je po svoji strogosti taka, da jih podobnih Nemčija še ni videla. Smrtna kazen je namreč določena za vsakogar, ki bi zakrivil kak čin političnega nasilja. Tej kazni je podvržena celo tista oseba, pri kateri bi našli orožje v kaki skhpini, kjer bi bil kdo ubit, četudi bi ta oseba dejanja ne izvršila. Tudi za razne druge prestopke je določena smrtna kazen, tako na pr. za poškodovanje železnic.

—o—

AVTOMOBILISTE BREZ LICENCE LOVIJO

Chicago, Ill. — V noči od ponedeljka na torek je prespalo v raznih policijskih stražnicah 52 oseb, ki jih je policija zasačila, da niso imele licenčnih tablic na avtomobilih in tudi niso mogle položiti varščine $50, katero je sodišče pred par dnevi določilo, namreč $25 za državno licenco in enaki znesek za mestno.

—o—

NOBENEGA USMILJENJA SLEPARJU

Chicago, Ill. — Kakor je bilo svoječasno poročano, je neki John Factor osleparil na tisoče angleških državljanov, ker jim je prodal ničvredne delnice, in angleške oblasti so izrazile zahtevo, da jim sleparja Amerika izroči nazaj. Kljub temu, da se je zdaj Factor obvezal, da bo plačal milijon dolarjev, da delno povrne svojim žrtvam izgubljeni denar, vztraja Anglija še vedno na svoji zahtevi.

—o—

SILOVIT POTRES

Ponta Delgada, Azori. — Pred nekaj dnevi je bil tukajšnji otok obiskan od potresa, katerega strahovite posledice se šele zdaj doznavajo. Kakor govore poročila iz okoliških krajev, je nad 2000 oseb brez doma, ker je potres razdejal več sto hiš.

Iz Jugoslavije.

RAZNE UJME IN VREMENSKE NESREČE UNIČUJEJO REVNEMU KMETU POLJSKE PRIDELKE.— SMRTNA KOSA. — DRUGE NEZGODE, NESREČE IN RAZNE VESTI IZ STAREGA KRAJA.

Po toči uničeni vinogradi

Škocjan, 21. julija. — Komaj pičle pol ure je divjalo zadnje neurje po škocjanski dolini, a je za uničenje pridelkov ta čas popolnoma zadoščal. Od severovzhodne strani so se približali temni oblaki in med močnim grmenjem in gostim debelim dežjem se je usula kakor orehi debela toča, ki je padala skoraj 20 minut. Najbolj so prizadete vinske gorice v Bojniku in Malkovcu, ki so med najboljšimi v škocjanski dolini. Trte so dobesedno sesekane in grozdki leže na tleh zabiti v zemljo. Uničeno je takorekoč vse in komaj če je ostalo 10 odstotkov grozdja na trtah. Do tri četrtine pridelka je pa uničenega po goricah Škuršovcava in Paule vasi. Nekoliko manj so prizadeta Stara vina, Zagradska gora in Stara vas.

—o—

Rja uničuje pšenična polja

Iz Novega Vrbasa v Vojvodini poročajo, da je rja uničila cele velike komplekse žitnih polj, zlasti pšenice. Samo v subotiškem okraju je rja uničila 22,830 hektarov pšeničnih polj. Poprej so izvedenci računali, da bodo lahko iz Vojvodine izvozili do 20,000 železniških voz pšenice, sedaj je nesrečna rja prekrižala račune in po nekaterih krajih bodo komaj malo več pridelali, kakor so posejali. V marsikaterem kraju je uničenih celih 75 odstotkov vsega pridelka pšenice. Na drugih po 60, 50, 35 do 25 odstotkov. So kraji, ko so cela polja pšenice pokosili kar za krmo, ker ni vredno čakati na zrnje v klasju, ki ga sploh ne bo.

—o—

Suša na Dravskem polju

Ptuj. — V naših krajih že več kakor mesec dni nismo imeli dežja, vročina pa pritiska iz dneva v dan. Pač se tu pa tam nagromadijo težki temni oblaki in ljudstvo se že veseli blagodejnega dežja, katerega pade komaj majhna rosa ,nakar se megle razgube in solnce še bolj žge na razsušeno zemljo. Veliko pomanjkanje dežja občuti krompir in ajda, ki je že posejana. Tudi za živino je že jelo primanjkovati vode, posebno v Halozah, odkoder hodijo ljudje z vozovi po njo in se že med potjo prepirajo, kdo bo prvi pri studencu, ker se boje. da vode še tam zmanjka. Vinogradi pa lepo kažejo, čeprav že tudi občutijo sušo.

—o—

Lepa obletnica

40letnico mašništva je praznoval v Polzeli na Štajerskem tamkajšnji župnik in duhovni svetnik Ivan Jodl. K redkemu jubileju so mu čestitali farani, zlasti so se pokazali občinski odborniki, gasilci, Marijina družba, šolska mladina in pevci, ki so mu zapeli podoknico.

Nesreča

Na Dolenjski cesti v Ljubljani se je težko ponesrečila delavka Cecilija Dežman, doma iz Sostrega. Spravili so jo v bolnico.

—o—

Trije novomašniki.

Iz Školje Loke poročajo, da je škofjeloška župnija dala letos kar tri novomašnike, in sicer so gg. Janez Kalan, Franc Starman in Jožef Peternelj. — Prva dva sta študirala v ljubljanskem semenišču in sta že pela prvi sv. maši. Jožef Peternelj bo pa pel novo mašo na Veliki šmaren. Učil se je na Hrvatskem.

—o—

Smrtna kosa

V Ljubljani je umrla Marija Seljak, roj. Petan, zasebnica, stara 82 let. — V javni bolnici v Celju je umrla Rozalija Serbejeva iz okolice Konjic, služkinja, stara 46 let. — V Mariboru je umrl France Langerholc, železniški čuvaj, star 51 let.

—o—

Ogenj

V Pavlivasi, župnija Pišece, je ogenj uničil gospodarsko poslopje posestniku Črneliču. Ogenj je bil podtaknjen po zlobni roki.

—o—

Komaj ušel smrti

Nežman France, dijak II. meščanske gimnazije v Ptuju, doma z Brega, je hotel nedavno preplavati široko strugo deroče Drave. Sredi struge je omagal in klical na pomoč. Na srečo je bil v bližini g. Alojz Berlič, ki je slišal klice in mu pomagal na kopno.

—o—

Medvode

V Medvodah so nedavno slovesno blagoslovili vodovod, ki ga je zgradila Vodna zadruga v Medvodah. Slovesna sv. maša se je vršila v župni cerkvi v Preski, odkoder se je pomikal sprevod do vodovoda, kjer se je izvršil blagoslov.

—o—

Zločin iz maščevanja

V gozdu Metlika pri Pakracu so našli ustreljenega gozdarja N. Hrnjaka. Našel ga je lovski pes. Pokojni Hrnjak je bil v službi zelo strog in je prav verjetno, da ga je iz maščevanja ustrelil kak okoliški kmet.

—o—

Zagoneten uboj

Poročajo, da je spremljal 24letni Valentin Mlekuž 65-letnega mizarja Kusterleta iz Podbrda, ko se je ta vračal iz Grobotkove gostilne v Bohinjski Bistrici. Kmalu potem so pa našli Mlekuža zabodenega v prsi in vrat in v zadnjih zdihljejih, da ni mogel povedati, kdo ga je. V bližini je bil tudi omenjeni stari mizar, ki pa ga je imel toliko pod kapo, da ni vedel povedati, ali je Mlekuža zabodel on, ali kdo drugi.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 5544

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published By:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon CANAL 5544

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR!—Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan. Obnajvljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

U.:

Starši in šole

Šolske počitnice potekajo in v par tednih bo mladež zopet na potu v šolo. Kam in v kako šolo? To sta vprašanja, s katerimi se imajo starši otrok baviti prav resno že sedaj.

V Ameriki imamo na razpolago vse vrste šol in starši se lahko poslužijo ene ali druge. Toda pozabiti ne smemo, da smo v Ameriki tudi vse vrste ljudje, raznih mišljenj in raznih veroizpovedi. Vse narodnosti, ki jim je kaj za svoj obstoj, so v tem oziru kolikor toliko organizirane in ravnajo v tem oziru tako, kakor jim narekujejo interesi njihove narodnosti ali prepričanja.

Slovenci smo v veliki večini katoliški narod. V Ameriko smo prišli vsaj v večjem številu pozneje nego nekateri drugi narodi, n. pr. Irci, Nemci, Francozi, Poljaki in drugi, ki so prišli v večjem številu par generacij pred nami, so imeli društveno življenje že vrlo lepo in močno razvito, ko smo dospeli mi v to deželo. Od njih smo se Slovenci učili, ustanavljali smo svoja društva, svoje župnije in šole, kjer je bilo to mogoče. Danes imamo lepo razvite organizacije in lepo razvite naselbine. Res je, da nam je povojna doba zaprla vrata priseljeništvu, da niammo več narodnega dotoka iz domovine, kakor smo ga imeli prejšnja leta. Res je, da nas je vrgla v nekako mrtvilo sedanja velika splošna kriza, da je vse gibanje nekam zaostalo. Toda še vedno smo močni. Še vedno nas je nekaj, še vedno imamo lepe organizacije, na katere smo lahko ponosni, in še vedno imamo lepo razvite katoliške župnije in tuintam dobro organizirane slovenske farne šole. Na vse to, ki je naše, sadovi našega skupnega dela in truda, smo ameriški Slovenci lahko ponosni.

Toda pozabiti ne smemo, da mi starejši smo vsak dan bližje groba. Pozabiti ne smemo, kaj je v tem oziru naša dolžnost, zlasti tisti, ki imajo lastne slovenske otroke; ti imajo še posebno dolžnost. ki se osredotočuje v tem, da imajo dolžnost vzgojiti svoje otroke tako, da bodo ostali slovenski in po prepričanju to, kar so njihovi roditelji, namreč—**katoliški!**

Ako ne bomo ameriški Slovenci skrbeli za to, da bo naša mladina ostala slovenska in katoliška, potem ameriški katoliški Slovenci bi sploh ne vedeli, čemu se toliko mučiti in truditi, čemu prinašati vse te ogromne žrtve, ako bi vse to delo ne imelo nobene bodočnosti in nobene koristi ne za narod, ne za naše prepričanje. Torej, že samo iz tega stališča, smo ameriški Slovenci dolžni, da podpiramo svoje lastne farne katoliške šole kjerkoli in komurkoli je to mogoče. Kjer pa že ni mogoče to, da bi pošiljali otroke v slovensko farno šolo, taki naj pazijo da jih pošljejo vsaj v najbližnjo katoliško šolo, če le mogoče. To je dolžnost slovenskih staršev v tej deželi, vseh onih staršev, ki še kaj dajo na svojo slovensko narodnost in na svoje versko katoliško prepričanje.

Vzgojiti kar najbolje mogoče svoje otroke je najvišja dolžnost vsakih staršev. Otroci so navadno taki, kakor jih vzgoje starši. Vsi poznejši izgovori, tako ali tako, so le izgovori in dokaz, da ako starši otrok dobro ne vzgoje, da taki starši vzgojevanja niso razumeli in vsled tega niso znali svojih otrok pravilno vžgojiti. Kakor drevo zraste po tem, v kaki zemlji je posajeno in kakor je negovano, tako otrok odraste in na njem ostanejo vidne posledice onih okoliščin in razmer, v katerih je otrok rastel in se vzgojil. Zato je velika dolžnost staršev, v kako šolo pošiljajo svoje otroke in v kaki družčini raste njihov otrok.

Velika vidna razlika je med otroci, ki se vzgoje v nekatoliških šolah in onimi, ki se vzgoje v katoliški šoli. Tisoče in tisoče je vzrokov, ki bi jih lahko postavili v dokaz, kako velika nevarnost je za katoliške starše, ako svojih otrok ne pošiljajo v katoliško šolo. Mnogi se tega ne zavedajo in temu ugovarjajo, toda vsi ugovori ne pomagajo nič. Preveč je dokazov, ki govorijo proti takemu ravnanju, in to je dovolj. Zakaj toliko mladih deklet in fantov gre nepremišljeno v mešane zakone? Zakaj je toliko in toliko civilnih porok med slovenskimi dekleti in fanti po Ameriki? Zakaj? Velika večina je bila vzgojena v nekatoliških šolah in o tem sploh nikdar poučena ni bila, zato se v takih slučajih tudi ne zna čuvati neprilik in nesreč, takih nesrečnih zakonov, ki iz takih zakonov prej ali slej pridejo.

Leto za letom se opozarja katoliške starše na to veliko važnost, namreč, da bi pošiljali svoje otroke le v katoliške šole. Toda zdi se, da mnogi tega klica ne slišijo takrat, ko je čas, in ga zaslišijo šele tedaj, ko začno klicati in kričati v svet posledice same — toda takrat je prepozno.

Dal Bog, da bi v tem spregledali vsi ter ravnali tako, kakor nam veleva v tem oziru naša duhovna mati, katoliška cerkev, kar sigurno ne bo nikomur žal ne v življenju ne v večnosti.

KAKO ZDRAVIJO DEPRESIJO NA WILLARDU

Willard, Wis.

V nedeljo, 24. julija popoldan je bilo v katoliški dvorani vse živahno in vesélo, ker so naši "fest" fantje pripravljali dvorano in oder za igro "Trije tički". katero so igrali zvečer pred zbranim občinstvom, ki je dvorano napolnilo. — Res, vsak igralec je svojo vlogo mojstersko izpeljal. Kakor nekako predigro sta igrala "Šineta" v angleškem jeziku naša prava mojstra John Snedec in Frank Jeras. Eden je bil bolj "kunšten" kot drugi, ker sta skušala eden drugega opehariti. Smeha ni bilo konca ne kraja. Po tej burki se dvigne zagrinjalo in na odru se pokaže gostilniška soba in krčmar Fr. Čampa v belem predpasniku, ki "Trem tičkom" pridno na mizo prinaša jedi in pijače. Krojač, Fr. Jeras, igra imenitno. Hitro si zna pomagati. če so hlače predolge. Škarje so mu v veliko pomoč. Pri litru in golažu mu izvrstno pomaga Stanley Pekolj ,ki je tak "urmohar", da spravi mlinsko kolo v malo uro. — John Snedec kot piskrovez je tudi kar rojen mojster za vsako vlogo. Ko se dobro naje in napije. pa za plačo lonec poveže in da ne pušča, ga še s česnom namaže. Ko pa ta lonec lostilničarju na glavo povezne, se smeje staro in mlado. — Špela, Annie Trunkel, ima veliko dela, predno lonec razbije.

"Trije tički" bi seveda najraje dobro jedli in pili, neradi pa plačali. Roka pravice jih kmalu dobi in Rihard Rakovec v vlogi žandarja vse tri "tičke" pritira pred strogega sodnika, Antona Fortuno, ki se v svojem poklicu ne da nič "prefulati". — Sodnijski zapisnikar, Anton Gosar, rad malo pri svojem delu zaspi in sanja o loterijskih številkah, ali pa sodniku v pogovor posega, ki Jakatu pove, kar mu spada. Tudi klobase pobaše in jajca, ki jih je Špela prinesla za sodnika, samo premalo pazljiv je in že na odru je napravil iz jajec "šmorn"

Vsi igralci so dobro izpeljali svoje vloge. — Igro je vodil in učil Mr. Joe Klun, katerému gre zasluga, kakor tudi igralcem, da so se igre v tako kratkem času naučili. — Fantje, le korajžo in pa da se zopet kmalu oglasite. Najboljša medicina zoper depresijo je pošten smeh in poštena zabava.

Poročevalec.

—o—

LETO PO POVRATKU IZ DOMOVINE

Pueblo, Colo.

Cenjeni g. urednik, upam, da mi dovolite nekaj prostora v priljubljenem listu, da spet napišem par vrstic. Ob tem tudi sporočam bratu Joe Mencinu, da sem zopet ponovila naročnino za Amer. Slovenca, pa naj še on kaj napiše, ker tudi novice iz domovine radi beremo. — Eno leto je že preteklo, ko smo prišli s sestrično Agnes Prelesnik, katero že sedaj krije črna zemlja, na obisk v staro domovino. Zgodilo se je. da nas je ravno nekako ob letu zapustila in odšla v večnost. Z njo sem izgubila sestrično, prijateljico in dobro sosedo. Vedno sve hodile skupaj in imela sem jo skoro za mater, a zdaj je ni več in dolg čas mi je po njej. Naj ji da Bog večni mir in naj ji sveti večna luč. Med nami pa ji naj bo ohranjen blag spomin.

Ko sedaj ob letu premišljujem, kako je bilo v starem kraju lansko leto, si še vedno mislim, da bi šla še enkrat pogledat še živečo mater, očeta in vas, brate. Morda se pa še vidimo. — Ob tej priliki se še izrazim, da nam je dolg čas po Mr. in Mrs. Frank Kašček, ki sta prišla na pogreb pokojne Agnes Prelesnik. Od daleč. iz Bingham, Utah, sta prišla in sta obljubila, da nas še kedaj obiščeta in da bosta celo prišla sem v Pueblo živeti. No, le pridita in rečem vama, da bo bolj prijazno in kratkočasno, ko bomo živeli skupaj. — Moji sestrični J. Meglen je hčerka tudi zelo močno obolela in je prestala prav nevarno operacijo, pa je že na potu okrevanja, kar ji vsi iz srca želimo. — Pozdravljam tudi vse tam čez široko morje, zlasti mojo mater, brata Jožeta in družino, kakor tudi ostale sorodnike in vse, s katerimi smo lansko leto skupaj potovali, ter vse naročnike tega lista.

Frances Petkovšek.

—o—

OD DRUŠTVA SV. ALOJZIJA ŠT. 47 KSKJ.

Chicago, Ill.

Člani in članice društva sv. Alojzija št. 47 KSKJ. so uljudno vabljeni, da se udeležijo društvene seje, katera se bo vršila v soboto, 13. avgusta, v navadnih prostorih.

Seja bo kolikor mogoče kratka, ker bo takoj po seji prosti čas za družabno razvedrilo v priznanje članom, igralcem žoge, za njihov požrtvovalni čas v prid in ugled društva. Radi tega so prijazno vabljeni vsi igralci Baseball Lige pri župniji sv. Štefana za prisotnost na družabnem razvedrilu športnih članov. Ravno tako tisti, kateri so kupili tikete za športni klub. Prosto okrepčilo navzočim bo na razpolago.

Vsi člani, kateri sodelujejo s tiketi v pomoč Baseball igralcem, se uljudno prosijo, da ta večer oddajo prodane in neprodane tikete odboru nazaj. Zadeva teh tiketov bo ta večer zaključena in tiketi od tega večera naprej ne bodo več veljavni.

V imenu društvenega članstva izražam občutno sožalje prizadetim staršem in sorodnikom pokojnega sobrata Victor Gottlieb, kateri se je po nesreči poškodoval in na posledicah umrl 9. julija 1932 v najlepši mladeniški dobi. Pogrebna sv. maša je bila v cerkvi sv. Štefana 13. julija, odkoder so truplo pokojnika spremili in položili k večnemu počitku na sv. Jožefa pokopališče. Pokojni se priporoča v molitev in blag spomin.

Joseph Kremesec, tajnik.

—o—

SLOVENCEM V VEDNOST

So. Chicago, Ill.

Nova jugoslovanska organizacija, ki je bila ustanovljena v nedeljo, 5. junija, pod imenom "Jugoslav -American Citizen Political Club" priredi v nedeljo, dne 14. avgusta svoj prvi letni piknik, na katerega vabi vse Jugoslovane in prijatelje organizacije. Piknik se bo vršil, kakor je bilo rečeno, na 114 in Avenue F., ali kakor mnogi ta prostor imenujejo, "Jugoslovanski Forest Preserve". Na pikniku ne bo manjkalo vsakovrstne zabave in vsakdo bo zadovoljen, ki se bo tega piknika udeležil.

Ob tej priliki naj omenim, da je ta klub ustanovljen v namenu združiti vse Jugoslovane na južni strani mesta Chicage, ker le, ako bomo združeni in skupno nastopali, se bomo lahko z uspehom pokazali med drugimi narodi. Do sedaj nismo imeli take organizacije, ki bi nas združevala in smo se Slovenci, Hrvatje in Srbi le posamezno združevali v razne klube, ki so šteli le po nekoliko mož. Omenjeni klub nas bo pa združil v enoto, ki bo lahko močna in se bo posebno ob volitvah lahko pokazala. Kakor že zgoraj omenjeno, je klub še mlad, komaj obstoja par mesecev in že ima nad sto članov.

V petek večer ima omenjeni klub svojo sejo v cerkveni dvorani na 96. cesti in Ewing Ave. Vabljeni ste vsi, da pridete na sejo, kateri se za organizacijo zanimate. Na seji boste slišali marsikaj podučnega. Na sejo ste vabljeni posebno vsi tisti, ki želite postati člani tega koristnega kluba. Članarina je zelo nizka. Seja se prične ob 8. uri zvečer.

Član.

—o—

TO IN ONO

KAKO VINO ZAKRIVA TOBAK

Znano je, da se po južnih krajih na Balkanu uporablja neustrojena ovčja koža za vinsko posodo, ali "meh". To so porabili tudi nedavno tihotapci, ki so prihajali iz Čapljine v IV. železniškem razredu proti Sarajevu. S seboj so imeli velik vinski meh. Finančni organi pa tudi ne spijo in so družbo pazno motrili, posebno pa prtljago, zaradi premnogih primerov prepovedanega prenašanja tobaka. Tako se je dogodilo, da so postali pozorni tudi na meh. posebno še zato, ker so vaščani dajali bolj čudne odgovore. Prepričali so se torej, da je v mehu res vino. Bilo je, a ga je bilo le toliko, da je zakrilo drugi meh, ki je bil v prvem, v katerem pa ni bilo vina, pač pa najfinejši hercegovinski tobak.

—o—

SOLNČNI MRK SE BO VIDEL

Chicago, Ill. — Dne 31. avgusta bomo imeli v Ameriki priliko videti redki naravni pojav, solnčni mrk. Dočim bo viden mrk popolnoma na nekaterih krajih na vzhodni obali, se bo proti zapadu čimdalje bolj manjšal. Ob obrežju države Maine bo eno minuto trajala večja tema kakor opolnoči. V Chicagi in okolici bo pokrito solnce okrog 79 odstotkov in se bo mrk najbolj opazil ob 2:18 popoldne po standard času.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Kapitulacija ali hinavščina ali kaj? — "Prosveta" je prinesla te dni uvodnik, v katerem razpravlja o povabilu irskih katoličanov oranžarjem ali irskim protestantom za sodelovanje v borbi proti angleški nadvladi, itd. Člankar, ki mogoče ne bo drugi kot Molekov Janez sam, priznava, da je to na mestu,da katoličani in socialisti skupno nastopajo ter da se ne sme delati razlike, ki je pri takih nastopih le pogubonosna. Mi smo to že večkrat preje povdarjali, toda Molek, ki je preje škribantil po "Prosveti", je take predloge in vabila na vso moč bombardiral. On in pokojni urednik Prosvete sta se katoliških slovenskih rojakov celo tako hudo bala, da je prišla v jednotina pravila točka:

"21. Društva izvrše kaznjivo dejanje, če se oficijelno udeleže cerkvenih slavnosti ali kakih prireditev ali slavnosti in prireditev katoliških društev, ki se prirede v propagandistične svrhe, ali če dajo blagosloviti svoje zastave. Taka društva se lahko kaznujejo z ukorom, suspenzijo ali izključitvijo."

In dalje se bere na strani 58:

"4. Za društvenega odbornika sme kandidirati vsak dober član, ki se strinja z načelno izjavo SNPJ. itd. . . . (Potem): **Člani, ki so gl. uradniki nastavljeni v gl. uradu, ali če so bili kedaj kaznovani radi izkoriščanja katerekoli organizacije, ali ki so glavni odborniki drugih organizacij, ali odborniki cerkvenih občin (cerkmoštri), se ne smejo voliti v društveni odbor."**

— Tako torej! Včeraj tako, danes tako! Pred nekaj časa so bili katoličani lawndalskemu nelogičnemu škribantu pravi izmečki človeške družbe. Saj so v pravilih klasificirani med one, ki ne smejo biti voljeni niti v društvene odbore. Zdaj pa pride skrušeno in pravi: to je pot, katoliški in socialistični delavec sta oba izkorščana, zato morata skupaj — za te cilje vsi v boj! — zakliče pri zaključku članka.

Dobro, nas veseli, če je pamet konečno srečala lawndalskega urednika in to z veseljem jemljemo na znanje. Toda, predno se ugotovi iskrenost te izjave in konečne kapitulacije, bi radi vedeli, v koliko je ta izjava vredna zaupanja in pa, se li ne skriva za njo kaka grda hinavščina, ki je že od nekdaj tipično svojstvo zlasti onega škribanta, ki je svoje čase klanfal "meteorite", razne "žarke" itd. To izjavo bi radi čuli!

* * *

Ljudje so redkokedaj to, kar oni mislijo, da ti misliš o njih.

TARZAN GRE PO ZLATO V OPAR. (8) (Metropolitan Newspaper Service) Napisal: EDGAR RICE BURROUGHS

Belgijec Werper ni čakal dolgo. Že naslednji dan se je vrnil zamorec z poročilom, da se je Tarzan podal na pot z kakimi 50 Wazirji zamorci, južno zapadno zgodaj zjutraj. Werper je zdaj hitro napisal poročilo za Ahmed Zeka in istega poslal po posebnem zamorcu, v katerem je povedal svoje načrte in potem je z šestorico zamorcev, nosilci prtljage, odrinil za Tarzanom, da bi našel, kje ima Tarzan svoje zlato.

In tako se je zgodilo. Tarzan se je oblekel zopet po stari šegi, kakor je bil opravljen v džungli prepasan v leopardovo kožo, lovski nož, vrv, sulico in lok. Tako opremljen je korakal na čelu zamorske čete, ki mu je sledila. Werper, belgijski zločinski ubežnik mu je sledil dolge dneve preko tropične džungle in je vedno taboril ne daleč od njega. Ahmed Zek pa je jezdil med tem proti Tarzanovi farmi.

Tarzanu je življenje v džungli bolj ugajalo, kakor v civiliziranem svetu. Zlasti mu je ugajalo biti oblečen, na način kakor je bil zdaj. V tesni obleki ni bil rad. Zdaj je bil spet kot nekdaj, med potjo so se ustavili za odpočitek, je nalovil razne divjačine, dobili so vedno razni sadež, in ni jim manjkalo ničesar. Tarzanu se je ta način življenja tako dopadel, da je bil vedno v najboljšem razpoloženju.

Posebna zabava za Tarzana je bil vsakdanji lov. Z lokom je znal dobro meriti in mu je plen le malokedaj ušel. Streljal je zebre, jelene, divje prašiče, tako, da so imeli vedno dovolj živeža in se jim je prav dobro godilo. Zamorski vojniki Waziri so imeli do svojega vodja Tarzana veliko spoštovanje, ker jim je ta vedno preskrbel dovolj dobrega živeža. V Tarzanu pa je vstajala ona kri, ki je plula po njegovih žilah, ko ga je odgajala stara Kala. . .

LEPOTA SLOVENIJE

JE SLIKANA IN OPISANA V KNJIGI

'Gorenjska'

To je knjiga, ki jo bo z velikim užitkom bral vsak Sloevnec, kaj šele sinovi in hčere prekrasne romantične Gorenjske, ki tvori najlepši del slovenske, kakor tudi jugoslovanske zemlje.

Sinovi in hčere prelepe romantične Gorenjske, bodo v tej knjigi našli v besedi in sliki svoje mle rodne vasice, trge in mesta, svoja pestra gorenjska polja in livade in svoje divne lepe gorenjske gore in planine.

V knjigi je opisana zgodovina in sedanjost skoro vseh gorenjskih mest, trgov in vasi.

Ima nad 250 pokrajinskih slik, ki predstavljajo gorenjska mesta, trge in vasi, pestra polja in livade in divne gorenjske gore in planine.

PIŠITE PO NJO ŠE DANES! — STANE S POŠTNINO

$2.00

KNJIGARNA AMERIKANSKI SLOVENEC
1849 W. 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

OB 12 LETNICI POŽIGA NARODNEGA DOMA V TRSTU

V Trstu, meseca julija.

V sredo, 13. julija se je že dvanajstič ponavljala obletnica onega strahovitega večera — bil je torek, 13. julija 1920. leta — ko so iz oken ponosne palače našega Narodnega doma, zažgani z bencinom, ki so ga vojaki in fašisti prinašali iz bližnje vojašnice, zaplapolali ogromni plameni, ki niso zamrli vse do prihodnje srede, dokler ni bil naš dom, po osmih dneh požara, požgan v resnici do tal. Tržaški fašistični tisk se je vsako leto spominjal te obletnice s spominskimi članki, v katerih je proslavljal "junaštvo" požigalcev in njihovega vodje, Francesca Giunte, katerému je to "junaštvo" prineslo najsijajnejšo karijero: od nemaniča, kakor je prišel iz Toskane v renjikolsko Kalifornijo, Trst, s trebuhom za kruhom, se je povzpel do poslanca v rimskem parlamentu, do tajnika fašistične stranke, tajnika velikega fašističnega sveta in državnega podtajnika v samem predsedništvu vlade. Letos pa tržaški listi niso niti počakali obletnice, temveč so že v člankih, s katerimi so pospremili "razstavo fašistične revolucije", dali duška svojemu navdušenju ob spominu na tiste čase, ko je komaj porojeni fašizem pod zaščito tedanje demokratsko-liberalne vlade in Nittijeve "kraljeve straže" z ognjem in mečem, s požigom, gorjačami, samokresi, puškami in bombami, s svojimi "kazenskimi ekspedicijami" — "prilagojeval tujerodce novi domovini Italiji". Tako je "Il Piccolo" 3. julija pod bobnečim naslovom: "Čudovita obuditev slavnih spominov fašizma. — Ponosna zbirka dokumentov, namenjenih razstavi revolucije" in podnaslovom: "Epopeja gorečnosti in požrtvovalnosti junaškega četništva" objavil kratek opis dogodkov, kateri so vir "dokumentom" za tržaško zbirko na razstavi fašistovske revolucije, in tu piše pod posebnim podnaslovom

"Vespri triestini"

torej "Tržaške večernice", po vzoru onih "Sicilijanskih večernic" in one "Šentjernejske noči", ki so z neizmerno nedolžno krvjo zabeležene v svetovni zgodovini med najstrašnejšimi njenimi dogodki, dobesedno takole:

"Bilo je leto reškega razočaranja, da celo vsenarodnega razočaranja. Osveti za Reko so stali na čelu fašisti in Trst je imel čast, da je imel generalni štab za propagando za Reko, v tistem namreč, ki je bil v Milanu, v prostorih lista "Il Popolo d'Italia" (direktor mu je bil tedaj Benito Mussolini sam) razvijal akcijski načrt za pripravo D'Annunzijevega podjetja. (Novo odkritje, po katerem torej izgublja D'Annunzio slavo inicijative za pohod na Reko, ki gre potemtakem samemu Mussoliniju! — Prev.). Jadranska strast je razširila obzorje. Razstava hrani prvo, zelo redko številko lista "Il Plebiscito Adriatico". Ladje v Trstu so še nosile medzavezniško zastavo in Giunta je izzval akcijo proti tej parodiji, ki je dajala Zanelli upanje, da bo učvrstil svoj položaj na Reki.

"In 16. junija 1920. je bila izdana prva avanguardistovska in balillovska izkaznica. Tudi v tem ima Trst prvenstvo. Nato pričenjajo "traške večernice": štejemo 13. julija 1920. Tragični odločilni dogodek jadranske strasti, ki dosega vrhunec z umorom Gullija in Rossija v Splitu. Silno so se razvneli duhovi v Trstu zaradi tega dogodka. Giunta izda poziv za zbor na Trgu edinosti. Prisotno je celo morje ljudstva, in ko z vodnjaka štirih letnih časov fašistovski tribun govori o težki žalitvi italijanskega imena in italijanske krvi, ki so jo jima zadale jugoslovenske tolpe, prihaja vest o umoru Giovannija Ninija, četnika prvih časov, v Trstu, ki so ga izvršili Slovenci. Vest elektrizuje množico in iskra izleti; leglo slovanskega izdajstva, "Balkan", poslopje, ki je izzivanje v srcu Trsta, se mora razdejati. Množica koraka v strnjenih vrstah, odločena, da na vsak način podre branik izzivalnega slovanstva. Trikrat je odbit naskok četnikov, toda drznost premaga ovire in napad se konča z zažigom palače. Ta dogodek je posvečen v zgodovini julijskega, da vsega italijanskega fašizma, ker zaznamuje odločilno osveto in akcijo v globino. Med žrtvami je poročnik Casciana, eden prvih mučenikov."

Tako torej "Piccolo" o požigu Narodnega doma.

Neštetokrat so se že v našem in drugem nepristranskem tisku do temelja opovrgle bajke in izmišljotine, s katerimi fašistični tisk pretvarja v neizmerno junaštvo strahopetno zločinstvo požiga našega Narodnega doma, a sedaj, ob dvanajsti obletnici tega strahovitega dogodka, mi dovolite kot neposrednemu očividcu, ki sem bil ves čas fašističnega naskakovanja Narodnega doma v poslopju in ga zapustil prav poslednji, da napišem nekaj pripomb k "Piccolovim" lažem, dasi je gotovo, da bodo tedanja fašistična zločinstva vkljub vsem še tako neizpodbitnim protidokazom tudi še nadalje ostala — "čudovita, ponosna, požrtvovalna junaštva".

Predvsem bodi zopet in zopet pribito, da je mednarodna komisija, ki je preiskala "splitski incident" in je bil v njej tudi zastopnik italijanske vojske, neovrgljivo utrdila, da je ta dogodek izzvalo moštvo italijanske vojne ladje "Puglie" in Jugoslovenov ne zadene zaradi njega nikakršna krivda. Za Giunto in njegove tolpe pa je bil ta dogodek le dobrodošla pretveza, da so naskočili Narodni dom, ki jim je bil že od vsega začetka največji trn v peti. Dogodek z Giovannijem Ninijem med zborovanjem na Velikem trgu so izzvali fašisti sami, da bi tako govornik Giunta imel neposreden vzrok za poziv na množico: "Na Balkan!" in je največja laž, da bi bili Ninija umorili Slovenci. Saj fašisti niti danes ne morejo pokazati Ninijevega morilca, in po dvanajstih letih še nihče ni bil obsojen zaradi tega umora. To se pravi, da fašisti najbrž zelo dobro vedo, kdo ga je tedaj sunil z nožem, pa — molče!

"Piccolo" je v zgoraj prevedenem opisu tedanjih dogodkov izpustil doslej vedno ponavljeno laž, da so fašisti naskočili Narodni dom, ker so se iz njega metale bombe nanje, in pravi samo, da so bili trije napadi četnikov odbiti in se je šele nato posrečilo zažgati palačo.

Množica se je z Velikega trga okoli 7. zvečer vsula po štirih ulicah pred Narodni dom, po sedanji ulici Roma in preko trga pred pošto (trg Vittorio Veneto) Fabbio Fiazi, XXX. ottobre in Carducci. Vsi dolnji prostori v Narodnem domu, kavarna, velika vhodna veža in restavracija, so bili že vse popoldne zaprti in prazni, ker je že ves dan, odkar je bil izdan poziv na zborovanje, ležalo v ozračju nekaj, kar je napovedovalo vse nekaj hujšega, kot se je dotlej dogajalo tržaškim Jugoslovenom. Zaprta je bila tudi Posojilnica v prvem nadstropju, Čitalnica in Glasbena Matica. V krilu v ulici Giorgio Galatti, kjer so bila v gornjih nadstropjih zasebna stanovanja, so bile doma samo ženske. Na vsej tej strani smo bili samo štirje moški: sedanji vodja Delniške tiskarne v Ljubljani, g. Miroslav Ambrožič, ki je spal doma in ni rešil iz požara drugega kot obleko na sebi, brez klobuka; trgovec Millonig, ki so ga pri izhodu iz poslopja tako pobili, da so ga morali prenesti v bolnico, posojilnični sluga in pa pisec tega poročila. Trditev, da so se metale bombe iz Narodnega doma, je najnesramnejša laž. Nikdar ni bilo v Narodnem domu niti ene bombe Pač pa morem to-le potrditi z naslovesnejšo prisego:

Ko se je vsula množica okoli Narodnega doma, da je bilo vse črno, vsenaokoli, zlasti pa v ulici Giorgio Galatti, se je odprlo zadnje okno v tretjem nadstropju ravnateljstva državnih železnic (proti pošti) in človek, ki se je pojavil na oknu — imel je nekoliko osivelo bradico — je iztegnil roko. Takoj nato je močno počilo. To je pač bilo dogovorjeno znamenje: petarda. Bomba ni bila, ker doli na nabito polni ulici ni bil nihče ranjen in okna na Narodnem domu so tudi ostala cela. Takoj nato pa so se že oglasili streli na trgu pred Narodnim domom, kjer se je postavila cela četa "kraljeve straže" (policije). Prva vrsta je celo pokleknila in streljalo se je, kakor na strelišču. Ulica Giorgio Galatti se je nemudoma izpraznila. Množica se je umaknila za vogal, na trg pred pošto. Krogle so zvižgale po prazni ulici in pa v pročelje Narodnega doma, kjer so se odbijale od glazirane opeke in udarjale v množico. Tako je bil zadet tudi poročnik Casciana.

V krilu v ulici Geppa so bili v dolnjih prostorih hotelski uslužbenci, v gornjih pa vse sobe polne tujcev, med njimi tudi lekarnar Roblek s svojo soprogo, ki je tistega jutra prispel v Trst menda iz Merana. Prispel pa je tistega jutra v Trst tudi Kozuličev parnik iz Amerike in v hotelu je bilo vse polno prekomorskih potnikov, izseljencev, Rumunov in Madžarov, ki so se vračali v domovino. Po utrudljivi dolgi vožnji je vse leglo k počitku, in ko so fašisti z vojaki privlekli iz vojašnice bencin in ga polili po preprogah po hotelskih hodnikih in ga zažgali, je plamen tako hitro zajel vse to krilo, da je bila rešitev nemogoča. Rešil se je menda samo tisti oficir, o katerem se je trdilo, da je z okna streljal na množico. Roblekova sta z drugega nadstropja skočila na trg, pri čemer se je Roblek ubil, gospa pa težko poškodovala. Kar je bilo tujcev v prednjem delu, so gotovo vsi zgoreli. Edino le tisti, ki so bili blizu stopnišča, so se rešili obenem s hotelskimi uslužbenci, skakajoč z oken na stekleno streho gledališke dvorane, preko katere so prešli na drugo stran, kjer smo jim pomagali na tamošnje stopnišče, kjer so stale zgnečene vse ženske in otroci, ki so planile iz stanovanj, pa niso mogle na ulico, ker so žvižgale krogle po njej. V hotelu je moralo zgoreti do 50 oseb. Komisija, ki je pozneje preiskovala pogorišče, seveda ni našla ostankov, ožganih kosti. Kako neki, ko so gasili le toliko, da je vse temeljite je zgorelo in je bila vročina taka, da so v posojilnični- wert cimovki našli upepeljene bankovce, v mali železni blagajni neke stranke pa raztopljene cekine. Pa ne bi kosti zgorele do pepela! Da ni nihče poizvedoval po ljudeh, ki so zgoreli, je umljivo, ker so bile cele družine, ki so se vračale iz Amerike, in kdo je v tedanjih časih splošne zmešnjave vodil račun o izseljencih! Izginili so! Na duši pa jih ima Giunta s svojimi pomagači.

Ko so po dolgem času, ki je bil za kakih 150 ljudi, ki smo bili stisnjeni na stopnišču v krilu na strani ulice Giorgio Galatti — kdor je stopil na oni strani iz hotela na ulico Geppa, so ga pobili z gorjačami kakor steklega psa — prišli gašilci, je njihovemu poveljniku sam Giunta s samokresom v roki prepovedal gašenje. Ali streljanje je tedaj vendar prenehalo in se je moglo na ulico. Bil je pa v resnici tudi zadnji čas. Notranja vrata iz kavarne v hodnik so pregorela in dim in plamen sta udarila v hodnik in na stopnišče. Ženske so padale v omedlevico, jokale, naravnost tulile od strahu in groze, otroci ravno tako, in kar nas je bilo moških, smo jih le komaj in komaj odrivali od vrat, da bi ne vdrle na ulico, kjer bi padale pod kroglami "kraljeve straže". Tedaj so se pojavili ognjegasci. Vrata so se odprla in vse je planilo na ulico. Toda v tem se je zgrnila po ulici tudi množica, ki je dotlej stala za vogalom in začelo se je neusmiljeno pretepanje in pobijanje. Domačin ali tujec, kdor je prišel iz Narodnega doma, je dobil svoj del s fašistovskimi "manganelli". Pisec teh vrstic je bil zadnji, ki je zapustil Narodni dom, in hotel je zakleniti vrata. Ali ognjegasec, ki je stal ob vratih, ga je opomnil, naj nikar ne zaklepa, ker bi tako kdo, ki je morda še v poslopju, ne mogel več iz njega. Ta pogovor z ognjegascem ga je rešil da tudi njega niso pobili, ker ga je množica smatrala za "svojega". Pa se je izgubil potem neopaženo med radosti vriskajočo množico.

Narodni dom je gorel nato celih osem dni. Ker niso mogli pregoreti glavni vmesni zidovi in železna vrata, so fašisti v noči od srede na četrtek prinesli zopet bencina, polili, kar dotlej ni dosegel ogenj, in nanovo zažgali. Tako je dejanski zgorelo prav vse. Gasilo se je samo toliko, da se je zavarovala Galattijeva palača (v podaljšku Narodnega doma do ulice Roma), ki je last mestne občine tržaške, in pa da je vse temeljiteje zgorelo. Saj kovač tudi škropi žerjavico z vodo, da daje večjo vročino!

—o—

ZA SMEH

V avtobusu. — Luči v avtobusu so nenadoma ugasnile in potniki so pograbili za jermene in podobne reči.

— Ali vam smem poiskati jermen, gospodična? — se je obrnil gospod k svoji sosedi.

— Ne, hvala, ga že imam.

— Ali bi vas potem smel prositi, da spustite iz roke mojo kravato?

* * *

V restavraciji. — Natakar: Oprostite gospod doktor, da vas spomnim. Snoči ste plačali vrček piva premalo.

Gost: To je mogoče. Najbrže da je to ravno oni vrček, ki sem ga preveč popil.

—o—

Samo cent in pol stane "Am. Slovenec" naročnike dnevno. In vendar koliko zanimivosti in koristnega branja najdete v njem za ta cent in pol!

ARMADA VETERANOV POSLUŠA SVOJEGA VODITELJA

Walter W. Waters, poveljnik armade veteranov, ko je prispel za svojimi tovariši iz Washingtona v Johnstown in jim pripoveduje, da bodo v državi Maryland dobili veterani kos zemlje.

DR. ALLAN J. HRUBY

Specijalist za pljučne in srčne bolezni

Tel. Rockwell 3364
Stanovanje: 1130 No. Lorel Ave.
Tel. Austin 2376, Chicago
Urad: 3335 West 26th Street
Uradne ure: 5 do 9 zveč. razen sred ob sredah 9 do 11 dop.; ob sobotah 1 do 4 pop.

Hlavatyjeva Lekarna

1858 W. 22nd St., Chicago

Tel. Canal 0151—0164

SLOVENSKA LEKARNA

Izvršuje zdravila točno in zanesljivo po zdravniških predpisih, Prodaja vse druga zdravila in toalete.

DENAR

v Jugoslavijo in druge države pošiljam zanesljivo in točno po dnevnem kurzu. Včeraj smo računali:

Za 100 din	$ 2.25
Za 250 din	$ 5.05
Za 500 din	$ 9.50
Za 1000 din	$18.50
Za 2500 din	$46.15
Za 5000 din	$91.50
Za 100 lir	$ 5.90
Za 500 lir	$27.00
Za 1000 lir	$53.25

Pri večjih svotah primeren popust. Money Order in pisma naslavljajte na:

JOHN JERICH
1849 West 22nd Street,
Chicago, Ill.

Naznanilo in zahvala.

Potrtega srca naznanjam tužno vest, da je moja ljubljena soproga, mati in sestra,

Agnes Prelesnik,

(ROJENA ZERNEC)

previdena s sv. zakramenti za umirajoče, za vedno zatisnila svoje trudne oči. — Pokojna je bila rojena leta 1878 in je bila doma iz Dobrepolja v Jugoslaviji.

Dolžnost nas veže, da se zahvalimo vsem, ki ste nam v tej prežalostni uri hude preizkušnje, ko smo izgubili najljubše in najdražje kar smo imeli, soprogo, ljubljeno mater in drago sestro, izkazali kako uslugo. V prvi vrsti se moramo zahvaliti sorodnici družini Petkovšek, ki nam je veliko dobrega storila, ko je pokojna ležala v bolnici, in za cvetje ko je ležala na mrtvaškem odru ter zopet za krasni venec, ki ste ga pokojni položili na krsto. Naj vam Bog poplača ves vaš trud, ki ste ga imeli z nami v teh žalostnih dneh. Pa tudi Mary Kogovšek se zahvaljujemo za lepi venec in za vse, kar ste nam v teh težkih urah pomagali. Posebno se zahvalimo moji sestri Mr. in Mrs. Kašček, ki sta prišla tako daleč na pogreb in pa za prelepi venec, ki sta ga položila na krsto pokojne. Bog naj vama poplača. Hvala Mrs. J. Meglen za darovano sv. mašo zadušnico in pa za venec.

Preveč prostora bi vzelo, če bi hoteli imenovati vse druge znance in prijatelje, ki so darovali razne vence, katerih je bilo 40 in pa za sv. maše, katerih je bilo 27. Prav prisrčna vam naj bo hvala za vse in iz naših žalostnih src vam kličemo, naj vam Bog stotero poplača.

Prav lepo se zahvalimo Mrs. Jennie Kastelic in Mrs. Mary Zupančič, ki so nabrale za lepi venec in 11 sv. maš; vsem prav prisrčna zahvala, kateri ste darovali Grove Frend.

Lepo se zahvalimo preč. g. Rev. Cirilu Zupan za vse obiske v bolnici in pa za lepo in ganljivo opravilo s tremi duhovniki, kakor tudi za lep in ganljiv govor v cerkvi. — Hvala lepa dr. s. Jožefa, dr. sv. Ane, dr. Krščanskih Mater in SŽZ., ki ste molile glasno kar 3 sv. rožne vence za mir in pokoj umrle, in pa ki ste darovali društvene vence. Lepo se zahvalimo vsem, ki ste jo prišli kropit ko je ležala v krsti. — Prav lepo se zahvalimo društvu Krščanskih mater, ker so članice hodile 8 večerov molit za pokojnico. Lepa hvala Mr. John Trontel, ki je glasno molil naprej in pa pogrebnikom, ki ste jo nosili na njeno zadnje počivališče.

Lepo se zahvalimo Mr. John Germu za lepo vodstvo pri pogrebu, ker je on vse preskrbel mesto nas in vse tako lepo uredil. Zahvaljujemo se tudi društvu Preširen za petje med sv. mašo in pa za žalostinke ter Mr. Germu za poslovilni govor pri odprtem grobu. Hvala lepa za vse. Hvala tudi Mr. Frank Pečniku za zadnji pozdrav pokojni pri grobu v imenu kluba Zora. — Še enkrat prav lepo zahvalimo vse, ki ste nam karkoli dobrega storili v teh dneh, polnih žalosti. Naj vam, dragi sorodniki in prijatelji, Bog stotero poplača.

Ti pa draga žena in mati počivaj v hladni zemlji in lepše sonce naj ti sije in lepša zarja rumeni.

Oh kako je hiša prazna,
kar ljube mamice več ni.
Ta hiša prej tako prijazna,
nevljudna tiha se nam zdi.

V grobu hladnem sladko spavaj —
v kraju večnega miru —
ljuba žena, draga mati
večna luč naj sveti ti!

Žalujoči ostali: ANTON PRELESNIK, soprog; ANTON, JOE, ALEKS, sinovi; MRS. ANA, omožena Decino in MRS. LOUISE PRESERČA, hčere; JOSEPHINE MEGLEN, sestra.

Pueblo, Colo. 4. avgusta 1932.

Jacob Gerend Furniture Co.

704-706 West 8th Street, Sheboygan, Wis.

Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.

Telefon: 377-J — 4080-W.

KADAR POTREBUJETE BANČNO POSTREŽBO,

Vam je naša na razpolago. Kadar želite vložiti denar, kupiti denarno nakaznico, preskrbeti si Travelers' check, najeti varnostno shrambo, ali potrebujete nasvetov v finančnih zadevah, Vam bodo naši uradniki in uslužbenci nudili vljudno postrežbo.

Merchants & Miners Bank

Calumet, Michigan

DVE PRIROČNI PODRUŽNICI

Hecla Street, Laurium **Sixth Street, Calumet**

IZŠLA JE

1. marca povestna knjiga od škofa Baraga v angleškem jeziku.

"The Apostle of Chippewas"

katero izdaja Baragova Zveza.

Kritiki, katerim je bil predložen rokopis pred tiskom pravijo: *"Nisem mogel nehati dokler jo nisem vso prebral. Knjiga je mnogo bolj zanimiva, kakor povest . . ."* in *"Veliko veselje, mi je povzročilo, da sem prebral povestno življenje škofa Barage, svetniškega misijonarja . . ."*

TA KNJIGA

je v prvi vrsti namenjena naši mladini, da bi bolj spoznala in se seznanila z našim velikim Slovencem Barago, ki je igral tako veliko ulogo v zgodovini Amerike. Knjiga vzbuja veličino svetniškega življenja misijonarja pijonirja Barage, kakor tudi ugled in spoštovanje slovenskega naroda. Ta knjiga bi morala biti v vsaki katoliški hiši, zlasti tam kjer so otroci.

Knjigo je sprejela v razpečavanje in v razprodajo naša knjigarna in bo stala s poštnino vred samo

75 centov

Naši zastopniki in slovenski trgovci ki želijo to knjigo razpečavati naj pišejo po isto na našo knjigarno.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Kmečki punt

AVGUST ŠENOA:

Poslovenil Joža Glonar

"Na veke, amen!" je odvrnil kanonik. "Gospod je treščil v moj dom kakor blisk iz vedrega neba!"

"Kakor blisk!" se je Palffy prisrčno nasmehljal; "ampak, prečastni gospod, zvita lisica pa ste le. Ime vam je Stipo Svesvetički, držite se prav kot kak svetnik, pod kožo pa ste polni vragolij. Kaj me niste pričakovali, kaj? Ha, ha, ha! Vi Hrvati ste se takih premetenosti menda od Turkov naučili."

"O, ko bi vedeli, dragi prijatelj," se je nasmehnil kanonik in pomežiknil, "če ne od Turkov, pa od vas Madžarov. Vsaj vi ste mojster v tem, in enako vaš gospodar. No, pa povejte, kako ste izvršil svoj posel in s čim vam lahko pomagam?" Pri teh besedah je kanonik vstal, zazehal in pogledal prišleca. Suhi tovariš se ni niti premaknil, ampak je Madžarja samo po strani ošinil s ogledom.

"O mojih poslih me izprašujete, prespoštovani prijatelj! Vrag jih vzemi! Od Požuna do tukaj sem si pretresel kosti na konju, da groza! In kako veselje me je čakalo! Da bi imel vsaj opravka s Turkom, dobro. Toda s premeteno babo igrati se slepe miši, to je preveč za možaka! Rajši bi travo jedel! Toda kaj mi koristi! Začnimo v božjem imenu če vas je volja!"

"Kakor želite," je odvrni kanonik.

"Toda prosim vas, poskrbite, da nas ne bo motil kak nepoklican gost."

"Bom," je rekel kanonik, "rekel bom svojim ljudem, naj nikogar ne pustijo k meni, in če bi bil tudi sam sveti Peter."

Debeli kanonik se je zamajal proti vratom in izginil iz sobe.

"Torej, gospod Jurij," je začel Palffy in si privihal brke, "ali ste svojemu bratu dopovedali, za kaj gre."

"Sem in nisem," je kašljaje odgovoril suhač. "Natanko ne, samo od daleč sem namignil. Prave prilike ni bilo. Po vašem navodilu sem šel iz Susjeda v Zagreb, ko ste prišli tje. Rekel sem, da grem k zdravniku zaradi moje bolezni. Vsi so mi verjeli, celo stara Uršula, ta vrag v ženski podobi. Saj tudi ni nobeno čudo, ker me mrzlica drži kakor v precepu. Prvi dan brata nisem našel. Bil je nekje pri Sv. Ivanu za pričo. Drugi dan pa je prihrumela cela tolpa prečastitih gospodov kanonikov pod to streho. Najprej jezični pisač Anton Vramec, ki ne govori drugega, ko same babje storije, potem prepirljivi Fran Filipič, ki Turkom tudi z jezikom seka glave, potem Krsto Mikulič, Ivan Dombrin, Juro Herešinec in kakor že vsa ta litanija gre. Pred takimi pričami seveda niti ziniti nisem smel o želji gospoda kraljevskega sodnika. Sedaj ste prihrumeli vi, spoštovani gospod, in čudim se, da ste tako hitro prišli. Baba Uršula je trd oreh in cel advokat. Mnogo sem se trudil ž njo, pa je nikakor nisem mogel ugnati. Kako je bilo?"

"Sedaj smo kakor pokopani pod zemljo, plemeniti gospod, ker se, kakor bodo moji ljudje vsakemu rekli, kanonik Stipo Svesvetički nahaja na svojem posestvu v Bijeniku; sedaj lahko začnemo" reče kanonik in položi svoje debele roke na trebuh.

Palffy je prekrižal noge, naslonil glavo na desni laket in vihajoč svoje brčice začel govoriti tako:

"Ta le vaš brat, prespoštovani gospod prijatelj, vam je menda pač že tako od daleč namignil, kakšne opravke imamo." Kanonik je prikimal.

"Dobro. Toda da bo platno bolj močno, bomo še enkrat uredili vse niti. To je torej glavna stvar. Mojemu velemožnemu gospodarju Andreju Batoru gre polovica Susjeda in Stubice po darilnem pismu gospoda kralja Ferdinanda."

"Vem," je primaknil kanonik."

"Dobro," je nadaljeval Madžar; "moj gospodar je užival polovico dohodkov, polovico pa Heningovci, in Batorov del je upravljal tale vaš brat Jurij Svesvetički ,ki ga stara Heningovica opravlja, sramoti in toži."

"Vem," je zopet potrdil kanonik.

"Nečesa pa, prečastiti moj prijatelj, ne veste. Moj gospodar, kraljevski sodnik stanuje pri Požunu. Vaša Hrvatska in ž njo vred Susjed in Stubica pa sta daleč vstran. Saj vam Turki vsak dan želijo dobro jutro. Vi se jih sicer otepate in branite, toda sreča je opoteča: lahko bi se zgodilo, da bi prišli turški konji na sredo Zagreba, od Zagreba do Susjeda pa ni daleč. Res, junaki ste, toda junaštvo potrebuje rumenjakov, kraljeva mošnja pa je prazna; torej se moj gospod boji za Susjed in Stubico, ki tako na lasu visita. Rad bi se te skrbi rešil, toda pri tem bi ne maral kaj izgubiti. To je vražja stvar. Kaj naj stori? Prodati mora vse, in dobro prodati. Kaj ne? Seveda! Toda to ni tako lahko. Stara Urša ima oster jezik in še ostrejše kremplje, brate moj! Cel advokat je. Moj gospodar je dolgo o vsem tem razmišljal in je že tudi našel kupca. Popolnoma slučajno."

Prečastiti gospod Stino je pripovedovanje Batorovega poslanca poslušal z vedno večjim zanimanjem, vedno bolj na široko je odpiral oči, toda rekel ni nič.

"Vidite, bilo je tako," je nadaljeval Palffy. "Lani, 8. septembra je dal naš svetli gospodar v Požunu svojega sina Maksa kronati za apostolskega kralja. Vas Hrvatov je bila navzoča cela truma pod vodstvom kneza Nikole Zrinjskega. Baš so praporščaki stali okoli kronskega griča in na njih čelu je stal z veliko ogrsko zastavo v rokah veliki konjušnik Franc Tahi, po rodu Hrvat, dasi je njegov ded bil iz čiste madžarske krvi. Toda gospod Tahi je svoje pokolenje popolnoma pozabil, prišel je k vam in se na vaši strani pretepa s Turki."

"Da, da," je pripomnil kanonik, "gospod Tahi je vražji človek. Res da je velik junak, toda domači ljudje se ga boje ravno tako kakor Turki, ker kamor stopi njegova noga, tam trava več ne raste."

Ko se je torej veliki konjušnik, držeč zastavo, na konju znojil in od bolečin protina zvijal lice, je prijahal na vrancu kraljevi sodnik, moj gospodar, in dejal Francu Tahu:

"Pozdravljen, brate! Za Boga, kako dolgo se že nisva videla. Kakor kak medved čepiš v svojem kotu med Savo in Dravo. Kako je s teboj?" — "Kako naj neki bo!" — "Kakšna nevolja te tare?" — "Troja. Najprej protin, ki me neusmiljeno ščiplje, drugič Turki, ki vedno hujše pritiskajo in tretjič moj ljubi svak Nikola Zrinjski. Svoji sestri Jeleni je podaril Božjakovino, toda letos v poletju nas je nenadoma napadel in vrgel mene in sestro črez prah. Lep brat, kaj ne, Nikola je hujši ko Turek." —

(Dalje prih.)

—o—

Katoliški Slovenci oglašajte svoje prireditve v "Amerikanskem Slovencu"!

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEC

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Znanstvene in poučne knjige

ki jih ima v zalogi knjigarna Amerikanski Slovenec:

AJDOVSKI GRADEC, Dr. J. Tominšek 20c
AMERIKA in AMERIKANCI, Rev. J. M. Trunk $4.00
BRESKEV in MARELICA. Pouk kako vzgajamo in oskrbujemo 40c
DOMAČI VRT. Praktičen navod, kako ga uredimo. M. Humek $1.50
DOMAČI ZDRAVNIK, po naukih in izkušnjah župnika Kneippa $1.50
DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK. Fr. Duler $1.25
DRŽAVLJANSKI KATEKIZEM, o pravicah in dolžnosti ameriških državljanov 25c
DUŠEVNA RAST OTROKA in MLADOSTNIKA, Dr. K. Ozwald 75c
FILOZOFIJA, Fr. Veber $1.50
GOSPODARSKA GEOGRAFIJA, Dr. V. Šarabon $1.25
GOSPODINJSTVO. S. M. Purgaj. Navodila za praktično gospodinjstvo $1.25
GRADJANSKI KATEKIZEM, za Hrvate o pravima i dužnostima američkih gradjana 25c
IDEJNI PREDHODNIKI, današnjega socializma in komunizma 75c
IZPOVEDI SOCIALISTA. Od socializma do duhovništva 60c
KAKO SI OHRANIMO LJUBO ZDRAVJE, Dr. H. Vedenik 25c
KITAJCI IN JAPONCI. Jos. Stare. Življenje in šege narodov Daljnega vzhoda 41c
KLETARSTVO. B. Kalicky $2.00
KNJIGOVODSTVO. 2 del. Iv. Podlesnik $1.00
KNJIGA O ŽIVLJENJU. Aleš. Useničnik 85c
KRATKA ZGODOVINA SLOVENSKEGA SLOVSTVA. Dr. Iv. Grafenauer $1.00
KREK. Izbrani spisi 1. zvez. Iv. Dolenc $1.00
LJUBAVNA in SNUBILNA PISMA 31c
MILOSRDNOST DO ŽIVALI 25c
MLEKARSTVO, s črticami o živinoreji $1.00
NARODNO GOSPODARSKI ESEJI. Dr. A. Gosar 31c
NASVETI ZA HIŠO IN DOM. I. Majdič 75c
NAŠE GOBE. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob $1.50
NAUK O ČEBELARSTVU. Fr. Rojina 50c
OB 50 LETNICI dr. Jan. Ev. Kreka 25c
O ČLOVEŠKEM RAZUMU. J. Locke. Znanstvena razprava $1.25
OD SRCA DO SRCA. Slovenskim Amerikancem v premislek 25c
OSMERO BLAGROV ali nauk o srečnem življenju $1.00
OSNOVNA NAVODILA ZA ZDRAVLJENJE MALARIJE. Dr. I. Matko 15c
OSNOVNI POJMI MODERNEGA BANČNIŠTVA IN BORZNIŠTVA. A. Jamnik 75c
OSNUTEK SLOV. NAROD. GOSPODARSTVA. M. Brezigar 75c
OSNOVNI POJMI MEHANSKE TEHNOLOGIJE KOVIN v zvezi tvarinoznanstvom $1.00
PEROTNINAR. 1. in 2. letnik. Vsak po 90c
POD DOMAČIM KROVOM. Poučna knjiga o vzgoji 60c
PODKOVSTVO. Pouk kovačem in konjerejcem 75c
PODOBE IZ MISIJONSKIH DEŽEL 40c
POGLED V NOVI SVET 15c
POLITIČNE STRANKE. Pouk o politiki $1.50
POLJEDELSTVO. Gospodarjem v pouk 60c
POŠTNO IZRAZOSLOVJE. Nemško-slovensko. Jos. Petrič 25c
PRAKTIČEN SADJAR. Nauki za sadjerejce $2.00
PRAVILA ZA OLIKO. Okrajšano po knjigi o lepem vedenju 75c
PRAVOSLOVJE. Dr. F. Grivec 45c
PRVA POMOČ. Dr. Mavr. Rus $1.00
RABOJEMNO PRAVO. Dr. F. Mohorič. Navodnik in zakon 45c
RAČUNAR V DINARSTVU IN KRONSKI VELJAVI 75c
RASTLINSKI IMENIK slovenskih dežel. Slov.-latinsko-nemški. Al. Benkovič 25c
RAZLIČNO BLAGO. A. M. Slomšek $1.25
REJA DOMAČIH ZAJCEV. Dr. S. Voszka 45c
SADJE V GOSPODINJSTVU. Nauk o ravnanju s sadjem, o domači uporabi in konserviranju 75c
SADNI MOŠT ALI SADJEVEC. Kako ga izdelujemo in kako z njim ravnamo 50c
SAMOZNAKI SLOVENSKE STENOGRAFIJE. A. Robida 15c
SLOVARČEK k Ovidijevim pesmim. A. Dokler 75c
SLOVENCI, desetletju 1918—1828. Dr. J. Mal $5.00
SLOVENCI. Fr. Erjavec. Zemljepisni zgodovinski politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled $1.25
SLOVENSKA KUHARICA. S. M. Fey. Kalinšek $5.00
SLOVENSKA STENOGRAFIJA. F. Novak. 1. in 2. del. Vsak po 60c
SLOVENSKA STENOGRAFIČNA ČITANKA. A. Robida 95c
SLOVENSKI ŽUPANI V PRETEKLOSTI 25c
STO IZLETOV, po Gorenjskem, Dolenjskem in Notranjskem. R. Badjura. Informativna knjiga za izletnike $1.45
SLOVENSKA ŽENA, v dobi narodnega preporoda 50c
SVETA RUSIJA. Dr. F. Stele in Fr. Treseglav 45c
TRAVNIŠTVO. J. Turk. Slovenskim živinorejcem v pouk 45c
UČITELJ V BOJU PROTI ALKOHOLIZMU. Iv. Štrukelj in R. Horvat, 1. in 2. zvezek. Vsak po 45c
UVOD V FILOZOFIJO. Al. Ušeničnik, 1. in 2. zvezek. Vsak po $1.25
UVOD V KRŠČANSKO SOCIOLOGIJO. Dr. Al. Ušeničnik 40c
VARČNA KUHARICA. Marija Remec. Navodila za pripravo okusnih jedil s skromnimi sredstvi $1.50
VINARSTVO. Andrej Žmavč $2.00
VLADAR. Nice. Machiaceli. Lastnosti, ki naj bi jih gojila vladajoča oseba 40c
VZOR-ČLOVEK ALI OSEBNOST KOT IDEAL. Dr. J. Jeraj 50c
VZGOJNA METODA. Bl. Janeza Bosca 50c
VZORNA GOSPODINJA. Giz. Majeva 85c
ZA KRŠČANSKI SOCIJALIZEM. Pomisleki in odgovori, Dr. Gosar 50c
ZAZNAMEK OKRAJŠAV KORESPONDENČNEGA PISMA. Fr. Novak 50c
ZBIRKA DOMAČIH ZDRAVIL, kot jih rabi slov. narod 85c
ZDRAVILNA ZELIŠČA 35c
ZGODOVINA BREZOVIŠKE ŽUPNIJE. Jos. Novak 95c
ZGODOVINA FARE DOMŽALE. Franc Bernik $1.00
ZGODOVINA NOVEJŠEGA SLOV. SLOVSTVA. Iv. Grafenauer $1.25
ZGODOVINA SLOV. NARODA. Dr. Jos. Gruden. 1.—6. zvezek. Vsak zvezek po 60c
ZDRAVLJE IN BOLEZEN, v domači hiši. Dr. J. Potrata 75c
ZGODOVINA UMETNOSTI PRI SLOVENCIH, HRVATIH in SRBIH. Dr. J. Mal $1.50
ZGODOVINA ŽUPNIJE ŠENT RUPERT na Dolenjskem $1.25
ZEL IN PLEVEL. Slovar naravnega zdravilstva.

O TEM IN ONEM

KONGRES IN IMIGRACIJA

Spisal Read Lewis, ravnatelj Foreign Language Information Service

Oni, ki se borijo za pravično stališče napram novodošlim Amerikancem, imajo vsak nekaj zadoščenja iz delovanja prvega zasedanja 72. kongresa. Res je sicer, da devetorica sprejetih priseljeniških in naturalizacijskih zakonov je večinoma manjšega pomena in da kongres ni storil ničesar glede raznih važnejših zakonskih predlogov. Mnogi so, na primer, razočarani, ker zakonski predlog glede legalizacije bivanja onih inozemcev, ki so prišli nezakonito med l. 1921 in 1924, ni prišel do glasovanja. Niti ni prišel do končne rešitve zakonski predlog, ki bi dal pravico do izvenkvotnega prihoda postarnim staršem ameriških dravljanov. Nadalje pričakovano znižanje naturalizacijskih pristojbin se ni vresničilo vzlic okolščini, da sedanje visoke pristojbine zapirajo mnogim pot do državljanstva. Vendarle nekoliko konstruktivnih zakonskih predlogov je bilo vzakonjenih in malo predlogov, naperjenih proti inozemcem, je bilo deležnih resnega uvaževanja.

Foreign Language Information Service je delovala ne le v prilog zakonom v prilog združitvi družin, bolj človeškim deportacijskim določbam in olajšanju naturalizacije, marveč je tudi dvignila svoj glas v protest proti nepravičnim diskriminacijam napram inozemcem. Na primer, zakonski načrt za gradnjo cest v odpomoč proti nezaposlenosti je izvirno prepovedal zaposlevanje inozemcev na javnih gradnjah. F.L.I.S. je vodilo aktivno propagando proti tej določbi in uspeh je bil, da ta omejitev je bila odstranjena od tega važnega zakona, ki ga je Predsednik podpisal 21. julija. Niti House niti Senat nista vzela v pretres nikakega izmed raznih predlogov za registracijo inozemcev. Priseljeniški odsek je sicer sprejel predlog, da se priseljeniška kvota zniža za 92%, ali predlog ni prišel do glasovanja v zbornici. Poslanska zbornica je sprejela predlog za izključenje in izgnanjenja komunistov, ali senat ga ni sprejel, ker so mnogi senatorji bili mnenja, da ni prav izključiti in deportirati inozemce radi političnega delovanja, ki ni protizakonit za državljane.

Izmed predlogov, ki so bili vzakonjeni, najvažnejši je oni, ki spreminja določbe deportacijskega zakona, po kateri deportirani inozemec je za vedno izključen iz Združenih Držav — brez ozira na razlog deportacije. Ta drastična izključitev je imela za posledico mnogo gorja za razne družine. Po novem zakonu more inozemec, ki je bil deportiran, po preteku enega leta zaprositi Secretary-ja of Labor, da se mu dovoli, da sme zaprositi za zopetno pripustitev v to deželo. Ako tajnik dela to dovoli in ni drugih zaprek se inozemec more povrniti v Združene Države.

Ameriškim državljankam je bila priznana večja enakopravnost, ker novi zakon podeljuje izvenkvotno pravico inozemskim možem državljank, ki so se poročile pred dnem 1. julija 1932 (mesto 1. junija 1928 kot dosedaj). Ta sprememba ne bo kaj velikega takojšnjega pomena, ker je itak le malo dežel (Albanija, Rumunska, Sirija in Turška), ki so izčrpale svoje kvote. Konzulih zavračajo toliko prosilcev kot "osebe ki utegnejo pasti na breme javnosti" — radi sedanje nezaposlenosti —, da kvote drugih dežel niso bile popolnoma izčrpane tekom minolega fiskalnega leta (konec jun. 1932). Soprogi ameriških državljank, poročenih po 1. juliju 1932 imajo še vedno le prednost v kvoti.

Naturalizacijski zakon je doživel nekoliko jako pomembnih sprememb. Spričevala prihoda se ne bodo več zahtevala od inozemcev, ki so prišli v Združene Države pred dnem 20. junija 1906, ali od državljanov, ki hočejo dobiti posebno državljansko spričevalo, ako so postali državljani vsled očetovega oziroma moževega državljanstva. Naturalizacijske olajšave v prilog inozemcem, ki so služili tekom svetovne vojne, so bile oživljene in ostanejo v veljavi za dve leti. Odsotnost iz Združenih Držav radi službe v ameriški ladiji se ne bo več smatrala kot prekinjenje petletnega bivanja v svrho naturalizacije. Podeljeno je bilo ameriško državljanstvo vsem osebam, rojenih v Virgin Islands, ki niso državljani drugih držav.

Nekatere spremembe v priseljeniških zakonih so vredne pomenka. Dijaki, ki prihajajo začasno v Združene Države v svrho študij, utegnejo biti prisiljeni v položitev jamščine, da se zagotovi njihov odhod.

Po priseljeniškem zakonu od l. 1924 so bili inozemci, vpravičeni do vstopa v Združene Države v trgovske svrhe na podlagi obstoječe mednarodne trgovinske pogodbe, označeni kot nepriseljenci. Ta določba se je tolmačila kot tičoča se le trgovinskih pogodb obstoječih l. 1924. Nova sprememba določa, da se ta privilegij razteza na vse mednarodne trgovinske pogodbe, sklenjene od l. 1924 naprej, in taki trgovci smejo pripeljati tudi svoje žene in nedoletne otroke.

Po dosedanjem zakonu godbeniki so bili izven "contract labor law", t. j. so smeli priti v Združene Države, tudi če so imeli delovno pogodbo. To je sedaj omejeno le na umetnike izredne sposobnosti — radi zaščite nezaposlenih godbenikov.

Splošno rečeno, vzlic raznim vpitjem proti inozemcem (kulminacija je bila neke velike patrijotične organizacije,da se deportirajo vsi nezaposleni inozemci), je bila tendenca zakonodaje v minolem zasedanju kongresa v smer humanizacije zakonov, tičočih se inozemcev. V predstoječih volitvah se nudi prilika za nadaljno zasiguranje bolj pravičnega postopanja z inozemci. Imigracija in naturalizacija nista sicer programatične točke volilnega programa, ali volilci imajo pravico znati, kako stališče zavzemajo napram takim vprašanjem razni kandidati kongresa. Ali so za ali proti, da se razlikuje na škodo inozemcem v stvareh odpomožnih akcij, zaposlenosti in starostnih pokojnin? Ali so za znižanje pretiranih naturalizacijskih pristojbin? Kako stališče zavzemajo napram vprašanju združitve ločenih družin in pripustitve ožjih sorodnikov tukaj bivajočih inorodcev? Ali so za to, da se razširi pravica legalizacije vsem inozemcem, ki so prišli do 1. julija 1924 in njim tako omogoči, da postanejo državljani Združenih Držav? Ali so za to, da se humanizirajo naši deportacijski zakoni? To so jako važna vprašanja za 40 miljonov Amerikancev, ki so tujerodci ali sinovi tujerodcev. Oni imajo pravico zahtevati, da jim kandidat pove ,kako stališče zavzema v teh vprašanjih.

—o—

— Ali Ali? Ali ste že poslali obnovitev naročnine za "A. S."? Ako ne, storite to čimpreje po možnosti, ker list potrebuje Vaše pomoči in zvestobe.